

Slučaj splitskog HNK: aktualnoj gradskoj vlasti nije lako priznati vlastitu grešku

(/media/k2/items/cache/04e47da2c92dd91d5518b24d0fbc62e2_XL.jpg)

PODIJELI: [Podijeli](#)

Veza umjetnosti i politike uvijek je bila i bit će vrlo velika – ma koliko neki šutjeli o tome. Naime, u umjetnosti vrijedi ona: koliko novca toliko i glazbe. Jer mnogi umjetnici, institucije, projekti žive, ruku na srce, na „državnim jaslama.“ S druge strane, razvidno je, političari se, posebno oni na vlasti, vole busati u junačka prsa i dičiti uspjesima hrvatskih umjetnika u nas i širom svijeta, iako tu, znamo sport ipak ima veliku prednost. Međutim, uvijek na toj relaciji politika – kazalište (ali i druge umjetnosti) mora biti fer igra i s jedne i druge strane. Stručnjaci, ali i njihova odgovornost te moralnost, u središtu su kreacije, stvaranja, maštanja, ponude koja donosi kvalitetu. Sklisko je to područje na relaciji politika – umjetnost, ali lako savladivo kad je igra poštena i profesionalna a međuljudski odnosi na razini uvažavanja.

U ovom našem slučaju toga nema, a zanima nas, jer postoje razne „igre“ koje su nažalost stvarno bez granica, a u središtu pozornosti je kazalište i to ono splitsko koje je u velikoj krizi i znači – sramotu za one koji vode sve što se u gradu pod Marjanom događa. Naime, već dulje vrijeme mnogo toga ne štima u splitskome HNK, pa pljušte ostavke već niz mjeseci. No, prema postojećem Zakonu ministrica kulture i medija više ne mora potvrđivat intendante nacionalne kuće, a znamo da ih kod nas ima podosta i to vrlo kvalitetnih, nego je o njemu i njegovu radu odlučivala i odlučuje lokalna vlast. U splitskom

slučaju aktualni gradonačelnik oglašuje se o sva upozorenja i ostavke i praktički „pobunu“ zaposlenika – od umjetničke do tehničke i ine razine kazališnog djelovanja. Kad čovjek sagleda sve to što se proteklih mjeseci događalo u tom cijenjenom i do ranije uvijek respektabilnom nacionalnom kazalištu ne može se oteti dojmu da se

gradonačelnik inati, tj. da on ima „svoga čovjeka“ na pravom mjestu i – to mu je dovoljno.

Svjedoci smo da ansambl ne dangubi, pa se daju reprize i publike u HNK-u u Splitu ne manjka, ali neosporna je kriza proteklih „turbulentnih“ mjeseci, a kad će biti nova premijera u novoj sezoni – a s njome i sređena situacija u ansamblu željnom rada i mira i sigurnosti - to zapravo nitko ne zna. I to sve radi neusklađene procedure i pomanjkanja ne samo poznavanja kazališne umjetnosti nego bahatosti onoga koji o njoj odlučuje.

Vrijeđanje i nesnošljivost „donijelo“ plan od gotovo 10 milijuna eura

Mnogi su reagirali na takvo stanje, jer je vrijeđanje i nesnošljivost intendanta Vicka Bilandžića prema zaposlenicima rečenoga teatra bilo toliko veliko da je praktički bilo svima poznato, pa su se neki bunili, neki šutili, neki davali otkaze – svatko prema svojoj savjesti i hrabrosti. Ministrica Nina Obuljen Koržinek je na svom FB profilu, najvjerojatnije da dopre do većeg broja čitatelja objavila i ovo:

„Na prvoj jesenjoj sjednici Hrvatski sabor, na zastupničko pitanje o problemima i nadzoru u Hrvatskom narodnom kazalištu Split, podsjetila sam koliko se mi u Ministarstvu kulture i medija Republike Hrvatske trudimo oko decentralizacije kulture, što smo dokazali i novim Zakonom o kazalištu prema kojem ministar više ne potvrđuje intendante, nego ih samostalno imenuju osnivači, u ovom slučaju Grad Split. Istaknula sam da smo osjetno povećali sva programska sredstva za HNK, uključujući investicije, kao i za programe Splitsko ljeto i Marulićevi Dani te pokrenuli gostovanja i koprodukcije u sklopu HNK. U ime Vlade RH još je istaknula mnoge detalje: od ostavki zaposlenika do želje da se prema svakoj vlasti u svakom gradu ima razumijevanja i daje potpora kad je riječ o kulturnim programima, pogotovo u tako važnim institucijama.

Pogledajmo međutim kako se u cijeloj ovoj priči ponašanje aktualni gradonačelnik Splita Ivica Puljak, njegov zamjenik i ostali iz gradske vlasti. On je podržao, kako kaže jedan zaposlenik javno u mnogim glasilima, odbojan i neprimjeren bahati stav trenutne gradske uprave kojoj je na čelu, a koja na svaki način pokušava omalovažiti sva upozorenja na nepravilnosti u poslovanju i programskim sadržajima u splitskoj nacionalnoj kući. Oni koji dobro poznaju situaciju ističu sjednicu Kazališnog vijeća za koju smatraju da je nelegalna, pa su je mnogi bojkotirali. Vijećati iza zatvorenih vrata 40 minuta bez zapisničara, pa nakon toga u 15 minuta sve jednoglasno izglasati bez ikakve konstruktivne rasprave, među ostalim i godišnji Financijski i programski plan za 2024. od skoro 10 milijuna eura poreznih obveznika, bilo je moguće jedino u doba Staljina i sličnih režima te sada u splitskoj gradskoj upravi, ali ne i u suvremenoj europskoj praksi – poručuje čovjek iz splitskog HNK-a koji nije mogao ni želio sve prešutjeti – glumac Marjan Nejašmić Banić.

Predsjednica Natalija Tafra Bazina poslala je e-mail u kojem stoji da je na sjednici Kazališnog vijeća (a bilo je to pri kraju rujna ove 2024. godine) primljen na znanje Zapisnik o obavljenom upravnom nadzoru nad radom HNK Split te je, prema uputama Ministarstva kulture i medija, naloženo intendantu da pravna služba što skorije (u navedenom roku od 60 dana) poduzme sve mjere potrebne za uklanjanje utvrđenih nedostataka.

No, nakon svega uslijedili su nove ostavke (prije nekoliko dana), a posljednje su – s kraja rujna one šefa baleta, šefice prave službe i zborovođe, koji je ujedno bio i dirigent, Može li gore? Teško. Ali je razvidno kako je riječ o proceduralnoj neusklađenosti koju neki jako dobro koriste, a na štetu onih koji žele samo dobro tako uglednom kazalištu duge i slavne prošlosti i visoke kvalitete.

Ne može se ne primijetiti kako cijela ova priča predugo traje, kako su mnogi potražili nova radna mjesta i konsternirano napustili kuću u kojoj trenutno vladaju bahatost i teror, ali i - kako bi sigurno bilo drugačije da je na čelu Splita neka druga stranka. Jer bi onda i glas javnosti bio žešći i čvršći i tražio bi brza i efikasna rješenja čim prije.

Zašto nemamo uvijek istu mjeru za mjeru, da citiramo poznatoga dramatičara, zašto sve oluje nisu iste, do kada ćemo čekati Split u stilu akvarela (onoga Tijardovićevog) – pitaju se Splićani i oni koji su manje vezani uz kazalište, a posebno oni koji su redovna publika ili pak stručnjaci baš za tu vrst umjetnosti. Odgovor zna samo vjetar, da ostanemo na nivou parafraziranja, za sada. I možda banalni ali uvijek aktualni zaključak može samo biti: trebaju nam ljudi nazbilj a ne nahvao ...

Riječi Jasena Boke osuđuju trenutnu situaciju ali daju i nadu – da će umjetnost pobijediti

Da, mi se u ovoj temi za kraj vraćamo na početak, čovjeku koji je prvi dao ostavku i otišao. Riječ je o uglednom dramaturgu, novinaru, uredniku kulturne rubrike te književnom i kazališnom kritičaru, autoru mnogih putopisnih i inih knjiga koji ističe:

„Ništa dobro ne događa se u splitskom HNK od dolaska novog intendanta, čovjeka očito nedovoljno sposobnog za ovako odgovornu dužnost. Kad sam na samom kraju prošle godine napustio kazalište zbog neslaganja s ovakvim vođenjem nacionalne kuće, pokazalo uskoro da sam tek prvi koji je napustio teatar, nakon mene slijedili su mnogi, a ti odlasci najbolje pokazuju stanje u HNK Split.

Osim širokog obrazovanja i poznavanja funkcioniranja kazališta intendant bi trebao imati izuzetne socijalne i komunikacijske vještine kako bi vodio instituciju s gotovo 300 zaposlenih. Vicko Bilandžić, pokazalo se, ništa od toga nema, pa su odnosi u kazalištu na nikad nižoj razini, sindikati, umjetnici i vijeća pišu pisma žaleći se na sve strane, ali politika, u obliku gradske vlasti po svaku je cijenu odlučila zadržati Bilandžića. Ne zbog toga jer misle da on dobro vodi nacionalnu kazališnu kuću. Jednostavno, smijeniti ga - a to su trebali napraviti nakon neprihvatanja od strane Kazališnog vijeća njegovog programskog i financijskog izvješća za proteklo razdoblje – značilo bi priznati vlastitu grešku u odabiru aktualnog intendanta. Umjesto toga

smijenjen je glasnik koji je objavio loše vijesti, a to je u ovom slučaju Kazališno vijeće. Da bi, mimo javnog poziva, odlukom gradonačelnika bilo postavljeno novo vijeće, kojeg čine poslušnici aktualne gradske vlasti. Bez sumnje, ovo će Vijeće prihvatiti sva izvješća intendanta, ma kakva ona bila.

Žao mi je što se to događa u kazalištu izuzetnog potencijala, u kojem sam ostavio dobar dio svoje profesionalne karijere, s umjetnicima i ostalim zaposlenicima koji mogu postizati znatno bolje rezultate, od ovih koje gledamo posljednju godinu dana, što su puno puta dokazali. Činjenica da je i Ministarstvo kulture i medija odlučilo obaviti reviziju, a na poziv zaposlenika kazališta, najbolje govori o trenutnom stanju. To što su pronašli brojne nepravilnosti gradsku vlast, koja je osnivač kazališta, ne zanima. Oni nastavljaju po svom i spremni su žrtvovati sve koji se suprotstavljaju lošem vođenju kuće, a kako bi očuvali svog kandidata na čelu HNK Split.

Nadam se samo da ovaj mandat intendanta, ako ga uz političku – ne i stručnu - podršku izgura do kraja, neće ostaviti katastrofalne posljedice na splitski HNK, donedavno respektabilnu instituciju.

Nije ni prvi ni posljednji put da se na važne pozicije umjesto umjetnički respektabilnih ljudi biraju politički pijuni. Umjetnost se pokazala žilavijom od politike i svaki je put preživjela. Nadam se da će tako biti i ovaj put. – zaključuje posebno za Portal HIA ugledni intelektualac Jasen Boko.

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije (AEM) iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti 2024. god, tema je Kultura – što je sve ugrožava i zašto (Poticanje Kvalitetnog novinarstva 2024.)
